

ESPOO
ESBO

Kansainvälinen Espoo 2030

Espoon kaupungin kansainvälisen toiminnan malli

Lokaalit ratkaisut globaaleihin haasteisiin – edelläkävijä katsoo rohkeasti ulospäin

Kevät 2020 on mullistanut maailmaa ja saanut kansainvälisen yhteisön huomion keskittymään yhteen teemaan. Covid-19-viruksen maailmanlaajuinen leviäminen on entistään vahvistanut ajatusta, että globaalit haasteet eivät tunne valtioiden tai kaupunkien rajoja. Globaaleja haasteita ratkaistaan paikallisesti. Parhaita tuloksia saavuttavat toimijat, jotka toimivat yhteistyössä, oppien ja jakaen. Globaalit megatrendit, kuten ilmastonmuutos, digitalisaatio, väestön liikkeet tai työn murros näkyvät myös Espoossa ja edellyttävät meiltä uusia tapoja toimia. Kaupungin on ymmärrettävä nopeasti ja jatkuvasti muuttuvaa maailmaa.

Kansainvälisyys on läsnä Espoon asukkaiden, yritysten, korkeakoulujen ja yhteisöjen arkipäivässä. Espoo on 150 kansalaisuuden koti, tutkimuslaitoksemme kehittävät ratkaisuja yhdessä maailman huippujen kanssa, kansainvälinen elinkeinoelämä ja paikallisten yritysten kansainvälinen menestys ovat edellytys espoolaiselle hyvinvoinnille. Kansainvälinen toiminta on osa arkea myös kaupunkiorganisaatiossa niin koulujen kansainvälisyysprojekteissa, aktiivisuutena kansainvälisissä verkostoissa kuin kansainvälisen rahoituksen mahdollistamina kehittämisprojekteina. Kansainvälisyys uteliaisuutena ja rohkeutena oppia muilta kuuluu kaupunkiorganisaatiossa kaikille ja on osa edelläkävijän työkalupakkia. On tärkeää, että yhdessä haluamme katsoa ulospäin ja hyötyä kansainvälisistä mahdollisuuksista, yhdessä espoolaisten kumppaneidemme kanssa.

Espoo-tarinan mukaan Espoo haluaa olla Euroopan kestävin kaupunki nyt ja jatkossa. Kansainvälisyys on Espoolle mahdollisuus ja keino päästä Espoo-tarinan tavoitteisiin. Olemme sitoutuneita kansainvälisiin agendoihin, kuten saavuttamaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet vuoteen 2025 mennessä. Kansainvälisyyden vahvistaminen avaa Espoole monenlaisia mahdollisuuksia oppia, kehittää ja vaikuttaa. Tässä Espoon kansainvälisen toiminnan mallissa määritetään Espoon kansainvälisen toiminnan tavoitteet, mittarit ja toiminnan tavat. Mallissa tunnistetaan kansainvälisyyden kaikkien tasojen tärkeys, ja tarkastellaan kansainvälisyyttä erityisesti yhteistyön, kilpailukyvyn ja houkuttelevuuden näkökulmasta.

Jukka Mäkelä

Kaupunginjohtaja

Sisällys

OSA 1 KANSAINVÄLINEN ESPOO	4
1.1 Mitä on kansainvälisyys?	4
1.2 Miksi kansainvälisyys on Espoolle tärkeää?	6
1.3 Espoon vahvuudet kansainvälisesti - millaiselle pohjalle rakennamme kansainvälistä Espoota?	8
1.4 Kansainvälinen Espoo 2030 - tavoitteet	10
1.5 Kansainvälinen Espoo 2030 - keinot	11

OSA 2 TOIMINNAN OHJAUS JA ORGANISOINTI	12
2.1 Kansainvälisen toiminnan tehtävät ja vastuut kaupunkiorganisaatiossa	12
2.2 Seuranta ja mittarit	14
2.3 Kansainvälisyys henkilöstönäkökulmasta	16
2.4 Edunvalvonta ja yhteiskuntasuhteet	18
2.5 Lähivuosien kehityskohteet kaupunkiorganisaatiossa	21

OSA 3 TYÖKALUJA KANSAINVÄLISEEN TOIMINTAAN	22
3.1 Kansainväliset kumppanuudet - yhteiset kriteerit	22
3.2 Kansainväliset kaupunkikumppanit	24
3.3 Kansainväliset arvovieraat	25
3.4 Kansainväliset vierailut - vastuut ja prosessit kaupunkiorganisaatiossa	27
3.5. Kansainväliset verkostot - työkalu verkostojen johtamiseen	29
3.6 Menettelytapaohje kansainvälisten tapahtumien järjestämiseen Espoossa	31

Espoon kansainvälisen toiminnan mallia on valmistellut poikkihallinnollinen työryhmä 2019-2020. Työryhmä on kerännyt kaupungin kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi ideoita ja palautetta kaupunkiorganisaatiosta sekä kaupungin tärkeiltä sidosryhmiltä. Espoon kansainvälisen toiminnan malli hyväksyttiin kaupungin johtoryhmässä 1.9.2020.

Kysymyksiä Espoon kaupungin kansainväliseen toimintaan liittyen?

Ota yhteyttä: international@espoo.fi

OSA 1 KANSAINVÄLINEN ESPOO

Kansainvälisyys on Espoolle mahdollisuus ja keino päästä Espoo-tarinan tavoitteisiin. [Espoon kansainvälisen toiminnan vuosiraportit](#) kertovat, että Espoo kiinnostaa kansainvälisesti. Espoo-tarina korostaa edelläkävijyyttä, joka edellyttää kansainvälistä aktiivisuutta. Espoon kaupungin yhteiset tavoitteet, vastuut ja toimintatavat kansainväliseen toimintaan on määritelty tässä mallissa. Ensimmäinen osa vastaa kysymyksiin mitä on kansainvälisyys, miksi se on Espoolle tärkeää ja mitkä ovat kaupungin yhteiset tavoitteet.

1.1 MITÄ ON KANSAINVÄLISYYS?

Kansainvälisyys on...*

...asenteita, uskallusta ja ymmärrystä

Asenteiden kansainvälisyys koskee kaikkia. Espoossa luodaan toista ihmistä arvostavaa ja avarakatseista asenneilmapiiriä. Tämä on kansainvälisyyden ja kaiken kansainvälisyyden perusta. Tätä korostaa myös Espoo-tarina, jonka mukaan Espoo toimii avoimesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.

...kotikansainvälisyyttä

Kotikansainvälisyys ja kansallinen kansainvälisyys tarkoittaa kansainvälistymistä lähiyhteisössä, kotikunnassa ja kotimaassa.

Kotikansainvälisyys tuo maailman jokaisen omaan lähiympäristöön. Espoo on yli 150 kansalaisuuden koti ja kotikansainvälisyys on alati läsnä. Espoossa on meneillään kehittämisprojekteja, kuten englanti palvelukielenä ja kotouttamisohjelman mukaisia toimia, jotka kehittävät kaupunkia muuttuvassa maailmassa

...kansainvälistä toimintaa

Kansainvälinen yhteistyö ja liikkuvuus on yli rajojen tapahtuvaa kansainvälistä toimintaa, kuten henkilöliikkuvuutta, kansainvälistä verkosto- ja kumppanuusyhteistyötä, edunvalvontaa, vaikuttamista ja markkinointia kansainvälisesti, EU-rahoitteista kehittämistoimintaa, investointien houkuttelua ja paikallisten yritysten kansainvälistymisen edistämistä. Tämän osa-alueen toiminnan kehittäminen on Espoon kansainvälisen toimintamallin keskiössä.

Kansainvälistä yhteistyötä voi tehdä myös paikallisesti kertomalla omasta toiminnasta kansainvälisille vieraille, osallistumalla virtuaalisesti kansainvälisten verkostojen toimintaan ja koulutusmahdollisuuksiin, seuraamalla oman alan kansainvälistä kehitystä sekä kertomalla omasta toiminnasta vierailta kielillä sosiaalisen median foorumeilla. Kansainvälistä yhteistyötä voi Espoosta käsin tehdä myös suurlähetystöjen, korkeakoulujen, yritysten, kansainvälisten järjestöjen ja maahanmuuttajayhteisöjen kanssa.

* Kansainvälisyyden tasojen määrittely pohjautuu [Opetushallituksen \(2011\) malliin](#)

Esimerkkejä kansainvälisestä toiminnasta

Oman alan kansainväliset verkostot – webinaareja, seminaareja ja vertaisoppimista omilta kollegoilta muista kaupungeista ja organisaatioista.

Oman alan kansainvälisen tutkimuksen, uusien avausten ja EU-lainsäädännön seuraaminen ja edelläkävijöiden tunnistaminen.

Viestintä omasta hyvästä tekemisestä ja uusista avauksista myös englanniksi, kansainvälisten tunnustusten hakeminen omille hyville käytännöille.

Yhteistyö kansainvälisesti aktiivisten espoolaisten toimijoiden kanssa (esim. korkeakoulut, yritykset, järjestöt)

Vierailuyhteistyö – espoolaisen osaamisen levittäminen vierailijoille, oman toiminnan kehittämiseen tähtäävät vierailut edelläkävijäkaupungeissa.

Kansainvälisesti rahoitetut yhteistyöprojektit

Kansainvälisten fyysisten ja virtuaalisten tapahtumien järjestäminen Espoossa

Kansainvälinen oppilas-, nuoriso-, kulttuuri- ja henkilöstövaihto

Kansainvälisten investointien houkuttelu ja paikallisten yritysten kansainvälistymisen edistäminen

Kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoiman ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisen väestön osallistumismahdollisuuksien parantaminen

1.2 MIKSI KANSAINVÄLISYYS ON ESPOOLLE TÄRKEÄÄ?

Megatrendit ja yhteiset ratkaisut

Espoo on osa kansainvälistä yhteisöä, joka ratkoo globaalisti ja paikallisesti kiperimpiä ongelmia. Elämme maailmassa, jossa globaalit ilmiöt ja paikalliset arjen toiminnot kietoutuvat tiiviisti yhteen ja ovat samoja kaupungeissa eri puolilla maailmaa. Kaupunkien on ymmärrettävä nopeasti ja jatkuvasti muuttuvaa maailmaa ja tehtävä yhteistyötä yli rajojen ratkoakseen yhteisiä haasteita. Globaalit megatrendit, kuten ilmastonmuutos, digitalisaatio, työn murros ja väestön liikkeet haastavat tapaamme toimia. Suomi elää kansainvälisyydestä. Kansainvälinen yhteistyö on osa maamme strategiaa ja tapaa kantaa globaalia vastuuta. Vientipainotteisen maan hyvinvointi on riippuvainen kansainvälisestä osaamisesta, ja espoolainen elinvoima kansainvälisesti menestyvistä yrityksistä.

Edelläkävijä

Espoo-tarina on Espoon kansainvälisen toiminnan perusta. Espoon kaupunki haluaa tulla tunnetuksi edelläkävijänä. Se tarkoittaa rohkeaa uuden kokeilua ja aktiivista kansainvälisen kehityksen seuraamista. Kansainvälinen näkökulma auttaa meitä näkemään itsemme. Missä me olemme hyviä, missä meillä on kehitettävää, missä voimme oppia muilta? Mitä me voimme antaa maailmalle?

Yhteisö

Espoo on kansainvälinen yhteisö. Kansainvälisyys on arkea suurelle osalle espoolaisista kodeissa, kouluissa ja työpaikoilla. Espoon korkeakoulujen ja yritysten menestys riippuu kansainvälisistä verkostoista, markkinoista ja rahoituksesta.

On tärkeää, että kaupunkiorganisaatiossa on kansainvälistä osaamista, verkostoja ja ymmärrystä maailman muutoksesta. Kaupunkiorganisaation on osattava ottaa huomioon espoolaisten tarpeet ja toiveet ja rakentaa Espoosta yhteisöä, jossa erilaiset kielet, kulttuurit, traditiot ja identiteetit ovat osa espoolaisuutta. Espoossa kasvaa tulevaisuuden kansainvälisiä osaajia. Menestyvimvät kaupungit ovat niitä, jotka houkuttelevat uusia asukkaita ympäri maailmaa ja joilla on eniten yhteyksiä ulospäin.

Mahdollisuudet

Tavoitteellisemman ja vaikuttavamman kansainvälisen toiminnan tuella voidaan kotiuttaa kaupunkiin osaamis- ja tietointensiivisiä yrityksiä, kansainvälisiä osaajia ja EU-rahoitusta. Koko kaupunkiorganisaatio voi vaikuttaa siihen, että saamme Espooseen ulkomaisia investointeja ja paikalliset yrityksemme kasvavat kansainvälisille markkinoille. Olemme mukana merkittävässä määrässä eurooppalaisia ja globaaleja sopimuksia ja tavoitteita, kuten YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030:ssa tai Euroopan unionissa. Nämä verkostot ja sopimukset velvoittavat meitä, mutta luovat myös yhteisen kielen yhteistyölle ja uusille mahdollisuuksille. Lisäksi me voimme tarjota muulle maailmalle ratkaisuja asioissa, joita osaamme erityisen hyvin.

1.3 ESPOON VAHVUUDET KANSAINVÄLISESTI – MILLAISELLE POHJALLE RAKENNAMME KANSAINVÄLISTÄ ESPOOTA?

Kansainvälisten rankingien ja vertailujen perusteella Espoolla on lukuisia vahvuuksia, joilla voimme erottautua eduksemme ja luoda kuvaa Espoosta kansainvälisesti. Näitä vahvuuksia voimme käyttää Espoon kansainvälisessä markkinoinnissa ja esityksiemme yhteisinä viesteinä.

Korkean osaamisen Espoo

- Espoossa on Pohjois-Euroopan suurin innovaatiokeskittymä, jonka menestys nojaa rohkeisiin riskinottajiin, kansainvälisiin verkostoihin ja kansainväliseen rahoitukseen. Uusimaa on Euroopan unionin innovatiivisin alue vuonna 2019. ([Euroopan komissio, 2019](#))
- Espoo valittiin vuonna 2018 Maailman älykkäimmäksi yhteisöksi. ([Intelligent Community of the Year, ICF](#))
- Espoon menestys perustuu kaupungin, tutkimuslaitosten, yksityisen sektorin ja kaupunkilaisten toimivaan yhteistyöhön. ([Intelligent Community Forum, 2018](#))
- Espoo on Suomen innovaatiopääkaupunki ja EU:n innovaatiopääkaupunkien kuuden parhaan joukossa 2014 ja 2019. ([Euroopan komissio, 2019](#))
- Espoolaisten koulutustaso on korkea. 52 % espoolaisista yli 25-vuotiaista on korkeasti koulutettuja, kun EU-maiden keskiarvo on 33,5 % ja Suomen 43,6 %. ([OECD, 2019](#))
- Espoolaisten digitalisaation osaaminen ja hyödyntäminen on korkeaa. Suomi on Euroopan kärkeä digitalisaatiokehityksessä. ([Euroopan komissio, 2019](#))
- Suomi on maailman parhaaksi arvioitu ympäristö yritystoiminnalle ja Espoo on Suomen elinvoimaisin kaupunki, jossa yrityksillä on parhaat edellytykset kasvaa. 45 % Helsingin pörssin arvosta tulee Espoossa sijaitsevilta yrityksiltä. ([Kunnallisan kehittämissäätiö, 2019](#))
- Uusimaa on keskisuurten eurooppalaisten alueiden kategoriassa taloudelliselta potentiaaliltaan parhaaksi arvioitu alue. Espoo sijoittui pienten eurooppalaisten kaupunkien kategoriassa kolmanneksi

inhimillisen potentiaalin ja elämäntavan sekä taloudellisen potentiaalin kategorioissa.

([Financial Times FDI intelligence, 2020](#))

- Espoo houkuttelee osaamista ympäri maailmaa. Espoolaisista 18 % on muiden kuin Suomen kansalaisia. Espoolaisista maahanmuuttajista 47 % on korkeasti koulutettuja. Muunkielisten osuus kasvaa nopeasti ja väestöennusteiden mukaan vuonna 2030 30 % Espoon työikäisestä väestöstä puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia.

Hyvä elämä Espoossa

- Espoon sijainti pääkaupungin vieressä on erinomainen. Espoo on helposti saavutettavissa niin Euroopasta, Aasiasta kuin Amerikastakin. Helsinki-Vantaan lentokenttä on Pohjois-Euroopan lentoliikenteen tärkeä solmukohta ja tarjoaa nopeimman yhteyden Euroopan ja Aasian välillä.
- Espoon verkostomainen kaupunkirakenne tukee erilaisia asumismuotoja ja liikkumista metropolialueella. HSL-alue on eurooppalaisessa joukkoliikenteen toimivuuden vertailussa sijalla 2. ([BEST survey, Benchmarking in European Service of Public Transport, 2018](#))
- Suomessa on maailman parhaiten voivat asukkaat, ja Espoossa Suomen terveimmät kuntalaiset. ([THL, 2019](#))
- Espoon kaupungin palvelut ovat luotettavia ja korkeatasoisia, ja espoolaiset ovat suurista suomalaiskaupungeista tyytyväisimpiä palveluihinsa. ([FCG, 2019](#)) Espoon kirjasto valittiin maailman parhaaksi kirjastoksi vuonna 2019. ([The London Book Fair, 2019](#))
- Suomi on maailman turvallisim maa ja Espoossa on paras katururvallisuus Suomen suurimmista kaupungeista. ([Suomen poliisin katururvallisuusindeksi, 2018](#))
- Koulumme ovat maailman parhaita. Suomi on ollut PISA-tutkimusten kärjessä yli 10 vuoden ajan ja Espoo on PISA-tuloksissa kansallista kärkeä. ([OECD, 2019](#))
- Espoo on Suomen ensimmäinen kaupunki, joka on ottanut englannin yhdeksi kaupungin palvelukielistä. Espoo on yli 150 kansalaisuuden kotikaupunki.

Euroopan kestävin kaupunki

- Espoo on kestävä kehityksen edelläkävijä. Espoo sijoittui hollantilaisen TELOS-instituutin 140 eurooppalaisen kaupungin vertailussa ensimmäiseksi vuosina 2016 ja 2017. ([Tilburg University, 2018](#))
- Espoo on sitoutunut toteuttamaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet vuoteen 2025 mennessä ja on kestävä kehityksen esimerkkikaupunki globaalisti. ([UNGSII SDG Cities](#))
- Espoon tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2030. Tavoitteeseen päästään yhteistyöllä yritysten ja asukkaiden kanssa.
- Espoossa luonto ja meri ovat lähellä. Lähiluontoon on joka puolella Espoota vain 10 minuutin kävelymatka, ja 40 kilometrin Rantaraitti meren äärellä virkistytymiseen.
- Espoo on maailman 10. kestävin konferenssikohde 2018 ja valittiin vuoden matkailualueeksi Suomessa vuonna 2018. ([Global Sustainability Index, Visit Finland](#))
- Espoon kaupunki yhdessä yrityskumppaneiden kanssa palkittiin vuonna 2019 energia- ja ympäristöalan Energy Globe Awardilla. Palkinto tuli monipuolisesta ja tuloksekkaasta yhteistyöstä energia-alan toimijoiden kanssa päästöttömän lämmöntuotannon, energiatehokkuuden ja liikenteen ratkaisujen kehittämisessä. ([Energy Globe Foundation, 2019](#))
- Espoon Keraan rakennetaan yhdessä yrityskumppaneiden kanssa tulevaisuuden älykaupunkia, joka pohjautuu digitaaliseen alustaan ja kiertotalouden ratkaisuihin.

1.4 KANSAINVÄLINEN ESPOO 2030 - TAVOITTEET

Espoon kansainvälisen toiminnan perustana on Espoo-tarina, josta on johdettu kaupungin yhteiset tavoitteet.

Euroopan kestävin kaupunki

Espoo saavuttaa YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet vuoteen 2025 mennessä toimien esimerkkinä muille.

Espoo tunnetaan kestävä kehityksen edelläkävijänä, jonka kanssa kansainväliset kumppanit haluavat kehittää tulevaisuuden ratkaisuja.

Edelläkävijän palvelut ja maailmanluokan innovaatioympäristö

Espoon palvelut ovat kansainvälisessä vertailussa laadukkaita ja niitä kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti kansainvälisen yhteistyön, verkostojen ja rahoituksen avulla.

Espoo kuuluu maailman houkuttelevimpiin innovaatioympäristöihin ja kehitysalustoihin ja on erinomainen paikka yrityksille kansainvälistyä ja menestyä.

Espoossa jokaisella on mahdollisuus kasvaa kansainväliseksi osaajaksi. Kaupunkiorganisaatio tukee kansainvälisen osaamisen kehittymistä.

Espoo on kansainväliselle osaajalle yksi maailman parhaista paikoista elää ja olla onnellinen.

Veto- ja pitovoimainen Espoo

Espoo on kansainvälisesti tunnettu kaupunki, joka houkuttelee:

- kansainvälisiä osaajia
- vierailijoita
- tietointensiivisiä yrityksiä
- investointeja
- tapahtumia

1.5 KANSAINVÄLINEN ESPOO 2030 - KEINOT

Paikallinen verkosto

Rakennamme kansainvälistä Espoota yhdessä Espoon paikallisten tärkeiden sidosryhmien kanssa.

Rakennamme ja kokoamme systemaattisia ja tavoitteellisia verkostoja kansainvälisesti aktiivisten paikallisten toimijoiden kanssa (oppilaitokset, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, metropolialue, liikunta- ja kulttuuritoimijat, yritykset ja järjestöt) sekä tehdä Espoota tunnetuksi yhdessä alueen toimijoiden kanssa.

Kansallisen tason toimijat, kuten ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja Business Finland, ovat tärkeitä yhteistyökumppaneitamme.

Kansainvälinen osaaminen ja ymmärrys

Kansainvälisyys on luonteva osa toimialojen ja tulosityksiköiden arkea ja tavoitteita.

Kaupungin henkilöstöllä on kansainvälistä osaamista ja HR tukee kaupunkiorganisaation monimuotoisuuden kasvua sekä kansainvälisen osaamisen kehittymistä.

Kaupungin sivistysalan palveluissa jokainen voi kehittää kansainvälistä ymmärrystä ja osaamista, pienestä pitäen.

Kansainväliset kumppanuudet ja rahoitus

Espoo on strategisesti verkottunut kansainvälisesti. Tunnistamme aktiivisesti edelläkävijäkumppaneita ja verkostoja, joiden kautta vahvistamme Espoo-tarinan tavoitteisiin pääsyä.

Kansainvälisesti aktiivinen ja verkottunut Espoo hyötyy eurooppalaisesta rahoituksesta ja kansainvälisistä, kaupungin strategiaa tukevista yhteistyöprojekteista.

OSA 2 TOIMINNAN OHJAUS JA ORGANISOINTI

Kansainvälisyys on koko kaupunkiorganisaatiota läpileikkaava yhteinen teema. Espoon kansainvälisen toiminnan potentiaalin saavuttamiseksi on tärkeää, että Espoon kaupunki konsernissa tieto kulkee, pitkäjänteiseen yhteiseen suunnitteluun luodaan rakenteita ja toiminnan roolitusta selkeytetään.

Tässä osassa käydään läpi kansainväliseen toimintaan liittyvää työnjakoa ja vastuita kaupunkiorganisaatiossa, esitellään kansainvälisen toiminnan mittaristo ja kansainvälisen edunvalvonnan toimintatavat sekä avataan kansainvälisen osaamisen merkitystä kaupunkiorganisaatiolle.

2.1 KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN TEHTÄVÄT JA VASTUUT KAUPUNKIORGANISAATIOSSA

Asiantuntijat

Yksittäinen asiantuntija vastaa omaan työhönsä liittyvän kansainvälisen tutkimuksen ja kehityksen seuraamisesta ja kansainvälisen kokemuksen ja verkostojen hyödyntämisestä.

Kansainvälisyys on asenteita ja uskallusta katsoa oman kokemuspiirin ulkopuolelle ja luoda rohkeasti yhteyksiä oman toiminnan kehittämiseksi.

Tulosityksiköt

Tulosityksiköt vastaavat omia tavoitteitaan tukevien kansainvälisten edelläkävijäkumppaneiden tunnistamisesta sekä suunnitelmallisesta verkottumisesta oman substanssialan kannalta relevanttien kumppaneiden ja asiantuntijaverkostojen kanssa.

Yhteistyön rakentaminen kansainvälisesti avaa tulosityksikölle mahdollisuuden molemminpuoliseen oppimiseen ja ymmärryksen lisäämiseen alan haasteista ja kehityssuunnista sekä mahdollistaa kansainvälisestä rahoituksesta hyötymisen.

2 Toiminnan ohjaus ja organisointi

Toimialat

Tavoitteet kv-toimintaan, peilaten Espoo-tarinaa ja kansainvälisen toiminnan tavoitteisiin. Toimialan kv-toiminnan suunnittelu ja rakenteet, johto ja budjetointi.

Nimetty vastuhenkilö, joka tuntee sekä alan substanssin että kansainväliset verkostot ja osallistuu kaupungin yhteiseen kv-matriisitoimintaan.

Alan kv-substanssiverkostojen tunnistaminen, luominen ja kehittäminen.

Aktiivinen viestintä omasta kv-toiminnasta.

Toimialan kv-vierailujen koordinaatio, jos ne eivät ole kaupunkitasoisia (protokolla).

Toimialan vierailukäytäntöjen kehittäminen, esim. maksulliset asiantuntijavierailukonseptit (technical visit).

Konsernihallinto

Kv-toiminnan kaupunkitasoinen seuranta ja kehittäminen. Yleiskuva tarpeista ja mahdollisuuksista kv-toiminnalle kaupungissa.

Kaupunkitasoinen korkea-arvoisten vierailujen koordinaatio, kehittäminen ja protokolla. Työkalut ja ohjeistus vierailujen vastaanottoon koko kaupunkiorganisaatiolle.

Kontaktit ulospäin kaupunkitasoisiiin kv-kumppaneihin, organisaatioihin ja verkostoihin - koordinointi ja kehittäminen, edunvalvonta. Kaupungin yleiset kaupunkiverkostot ja ystävyyshaupungit.

EU-asiantuntijuus, edunvalvonta ja kehittäminen EU-asioissa.

Kaupunkiyhteisten kv-matriisirakenteiden kehittäminen ja johtaminen.

Aktiivinen sisäinen ja ulkoinen viestintä Espoon kansainvälisestä toiminnasta.

2.2 SEURANTA JA MITTARIT

Espoon kansainvälistä toimintaa seurataan vuosittain kevätkaudella julkaistavalla kansainvälisen toiminnan raportilla, jonka kokoamisesta vastaa konsernihallinto toimialojen tuottamien tietojen perusteella.

Kansainvälisen toiminnan raportin tarkoitus on tuottaa katsaus Espoon kansainväliseen toiminnan kehitykseen.

Raporttia käytetään pääasiassa toiminnan suunnitteluun ja analysointiin. Espoon kansainvälisen toiminnan tavoitteita seurataan 2020 alkaen vuosittain tässä määritettyjen mittareiden sekä toimialoilta koottujen kohokohtien ja kehityskohtien avulla.

VETO- JA PITOVOIMA

Tavoite	Mittari
Espoo tunnetaan maailmalla ja se houkuttelee...	
osaajia	• Nettomuutto ulkomailta • Kv-tutkinto-opiskelijat • Kv-vaihto-opiskelijat korkeakouluissa • Kv-vaihto-opiskelijat lukioissa • Kv-vaihto-opiskelijat ammatillisessa koulutuksessa
vierailijoita	• Ulkomaiset hotelliyöpymiset • Kansainväliset konferenssit • Kv-arvovieraat (valtiovieraat, ministeriöt, suurlähettiläät), kv-organisaatiot • Kaupunkidelegaatiot • Ystävyys/kumppanikaupunkidelegaatiot • Espooseen saapuvat kansainväliset kulttuurialan esiintyjät
tietointensiivisiä yrityksiä	• Kv-suuryritysten introt espoolaisiin yrityksiin ja ekosysteemitomijoihin/niistä syntynyt yhteistyö (Espoo Marketing) • Kaupalliset sopimukset espoolaisten ja ulkomaisten toimijoiden välillä (Helsinki Business Hub)
investointeja	• Foreign Direct Investment -projektit • Kiinteistöinvestoinnit • FDI projektit (Espoo Marketing): – syntyneet työpaikat – sijoittajaintrot yrityksiin/niistä syntynyt sijoitus • Espooseen tehdyt sijoitukset (growth capital) ja syntyneet työpaikat (greenfield sijoitukset) (Helsinki Business Hub)
Espoo on kansainvälisesti tunnettu	• Mediaosumat kansainvälisesti • Kansainväliset mediavierailut + niistä syntyneet mediaosumat • Kävijämäärät espoo.fi englanninkielisillä alasivustoilla (Locate in Espoo, Hello Espoo, Visit Espoo)

EUROOPAN KESTÄVIN KAUPUNKI

Tavoite	Mittari
Espoo saavuttaa YK:n kestävän kehityksen ohjelman tavoitteet vuoteen 2025 mennessä toimien esimerkkinä muille	- Voluntary Local Review - Espoo-tarinaa 2021-2025 liittyvä strategiatyö ja sen tulokset
Espoo tunnetaan kestävän kehityksen edelläkävijänä	- Kansainväliset asiantuntijaluennot/seminaarit/vierailut liittyen kestäväan kehitykseen - Kansainväliset mediaosumat liittyen kestäväan kehitykseen - Kansainvälinen rahoitus projekteissa, joissa kestävä kehitys on keskiössä - Espoon sijoitus Global Destination Sustainability Index

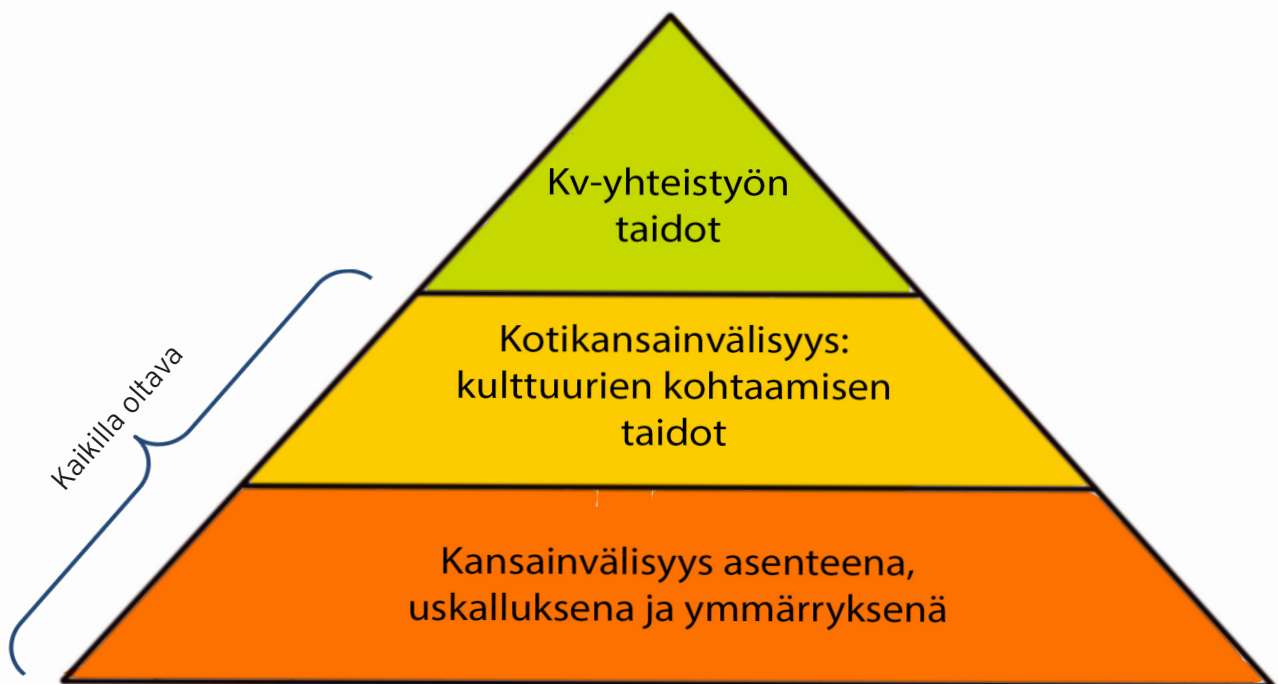
EDELLÄKÄVIJÄN PALVELUT JA MAAILMANLUOKAN INNOVAATIOYMPÄRISTÖ

Tavoite	Mittari
Espoon palvelut ovat laadukkaita kansainvälisessä vertailussa	- Kansainväliset vertailut, joissa Espoo mukana - Alkaneet uudet EU-rahoitusta saaneet projektit - projektien lukumäärä ja euromäärä - Vieraskieliset espooalaisten pitämät asiantuntijapuheenvuorot kansainvälisissä konferensseissa Suomessa tai ulkomailla - Kansainväliset asiantuntijavierailut (Technical visits) Espoossa: - vierailujen määrä - laskutetut tulot - Espoon palvelujen saamat kansainväliset tunnustukset
Espoo kuuluu maailman houkuttelevimpiin innovaatioympäristöihin ja kehitysalustoihin	Kansainvälisten kumppaneiden kanssa tehtävien kehitysprojektien määrä
Espoo on erinomainen paikka yrityksille kansainvälistyä ja menestyä	- Uusi kysymys yritystutkimukseen 2020 - Business Espoon palveluiden mittarit
Espoo on kansainväliselle osaajalle yksi maailman parhaista paikoista elää ja olla onnellinen	- Uusien asukkaiden kysely englanniksi, tyytyväisyys asteikolla 1-5 - Hello Espoo -tervetulotilaisuuden kävijämäärä - Hello Espoo -yhteisön koko (Facebook)
Espoossa jokaisella on mahdollisuus kasvaa kansainväliseksi osaajaksi. Kaupunkiorganisaatio tukee kansainvälisen osaamisen kehittämistä.	- Sivistystoimen kv-ohjelman toteutuminen ja tulokortit - Asiantuntijavaihtojen määrä (in + out)
Kaupungin organisaatiossa työskentelee muunkielisiä samassa suhteessa kuin mitä heitä on Espoon asukkaista.	Henkilöstön diversiteetti %-osuus (muun kuin suomen- ja ruotsinkielisten osuus henkilöstöstä) / muunkielisten osuus Espoon väestöstä

2.3 KANSAINVÄLISYYS HENKILÖSTÖNÄKÖKULMASTA

Kaupungin henkilöstö on avainasemassa Espoon kansainvälisen toiminnan toteuttajina. Osaaminen, asenteet ja kiinnostus kulttuurienväliseen kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen ovat paitsi tärkeitä kansalaistaitoja, myös kaupunkiorganisaatiossa kaikille tärkeitä työelämätaitoja.

Sujuva kielitaito, esiintymisvalmius ja kaupungin kansainvälisten kärkeviestien tunteminen ovat keskeisiä taitoja kansainvälistä yhteistyötä tekevien työnkuvassa.

[Kansainvälisen osaamisen tasot Opetushallituksen \(2011\) mallia mukaillen](#)

Henkilöstön diversiteetti – kaupungin henkilöstörakenteen tulee heijastella kaupungin väestörakennetta

Maahanmuuttajataustaisten espoolaisten kotoutumisen toimista ja tavoitteista linjataan osana valtuustokausittain valtuustossa hyväksyttävää Kotouttamisohjelmaa*

Maahanmuuttajien työllisyyden kohentaminen on yksi ohjelman keskeisistä tavoitteista. Työllisyystilanteen koheneminen on tärkeää paitsi maahanmuuttajien hyvinvoinnin ja yhteiskunnallisen aseman, myös Espoon kaupungin rahoituspohjan ja koko seudun työmarkkinoiden toimivuuden kannalta. Muunkielisten osuuden Espoon työikäisestä väestöstä ennustetaan nousevan 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Työllisyyden kuntakokeilussa 2021-2023 kaupunkiorganisaatiolle siirtyy työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu kaikille muunkielisille ja maahanmuuttajataustaisille. Espoon työllisyyspalvelut ja HR ovat avainasemassa kaupunkiorganisaation työvoimatarpeisiin vastaamisessa, mukaan lukien kaupunkiorganisaation diversiteetin kasvattamisessa.

Maahanmuuttajataustaisten kaupunkilaisten osuuden kasvaessa kaupungin palvelujen asiakaslähtöisyydestä voidaan huolehtia varmistamalla, että kaupungin henkilöstön rakenne vastaa väestörakennetta. On tärkeää, että kaupunkiorganisaatio ymmärtää ja edustaa kaupungin asukkaiden näkökulmia. Tulosityksikkökohtaiset erot muunkielisten työntekijöiden osuudessa ovat suuria. Vuoden 2019 lopussa koko kaupungin henkilöstöstä 6,5 % oli muunkielisiä, kun sama osuus kaupungin väestöstä oli 18 %.

Tulosityksiköittäin prosenttiosuudet vaihtelevat 1,0 % - 18,8 % välillä. Muunkielisten työntekijöiden osuutta tulee kasvattaa vuosittain portaittain erityisesti tulosityksiköissä, joissa määrä on hyvin alhainen. Jotta kaupunkiorganisaation rakenne vastaisi paremmin väestörakennetta, HR kehittää työkaluja, joilla tuetaan muunkielisten työntekijöiden osuuden kasvattamista ja auttaa esimiehiä niiden käyttämisessä. Toimenpiteitä kohdennetaan erityisesti tulosityksiköihin, joissa muunkielisten osuus on hyvin alhainen.

* [Espoon kotouttamisohjelma 2018-2021](#)

2.4 EDUNVALVONTA JA YHTEISKUNTASUHTEET

Espoon kaupungin näkökulmasta monet kysymykset ja tavoitteet eivät noudata kansallisia rajoja eikä niitä ratkaista kansallisella päätöksenteolla. On tärkeää, että viestimme ja verkostoidumme aktiivisesti sekä kotimaassa että kansainvälisesti tarjoten esimerkkejä, ratkaisuja ja yhteistyömahdollisuuksia. Emme voi olettaa, että muut toimijat tietävät, mikä on kaupungin näkökulmasta toivottavaa.

Kansainvälistä edunvalvontaa voidaan tehdä monella kanavalla sekä omaan aktiivisuuteen perustuen että osana laajempaa kokonaisuutta, esim. kaupunkiverkostoa. Hyödyntämällä vaikuttamismahdollisuuksia kasvatetaan Espoon kansainvälistä tunnettuutta ja profiilia asiantuntijana sekä edesautetaan Espoolle tärkeiden kysymysten etenemistä. Vaikka vaikuttamismahdollisuudet vaativat tapauskohtaista harkintaa, yleisinä toimintaperiaatteina voidaan pitää seuraavia:

Kommentit, konsultaatiot (Espoon asiantuntemus)

Kansainväliset kaupunkiverkostot ja julkiset toimijat kuten Euroopan komissio tarjoavat mahdollisuuksia vaikuttaa positiopapereiden sisältöihin, lainsäädännön kehitykseen ja julkisiin konsultaatioihin.

Substanssiasiantuntija arvioi, onko kokonaisuus Espoolle relevantti ja vastaamisen arvoinen. Hän esittää asiaa eteenpäin tulosityksikön johtajalle. Jos kommentti tai konsultaatio koskee vain yhden tulosityksikön hallinnonalaa, voidaan etenemisestä ja sisällöstä päättää tulosityksikössä. Jos kommentti tai konsultaatio koskee koko toimialaa, päätöksen tekee toimialajohtaja.

Jos kyseessä on useampaa hallinnonalaa yhdistävä teema, kommentti tai konsultaatio valmistellaan yhteistyössä.

Espoon vastaus lähetetään tiedoksi kansainvälisten asioiden tiimille (international@espoo.fi), jolla on yleiskuva Espoolle kansainvälisesti relevanteista teemoista.

Julkilausumat (yhteinen toimijuus, joukkovoima)

Kaupungit ja kaupunkiverkostot (esim. 6-kaupungit, Eurocities) käyttävät julkilausumia vaikutuskeinona lainsäätäjiin ja osallistuakseen julkiseen keskusteluun. Julkilausumien voima perustuu sisältöön ja allekirjoittajien joukkoon. Esimerkkejä julkilausumista ovat kannanotot, mielipidekirjoitukset, avoimet kirjeet ja kansainväliset julistukset.

Espoon oma julkilausuma kansainvälisen edunvalvonnan välineenä kannattaa vaikuttavuuden vahvistamiseksi suunnitella yhdessä kansainvälisten asioiden tiimin ja viestinnän kanssa. Pyyntö osallistua yhteiseen julkilausumaan tulee saattaa jo valmisteluvaiheessa konsernihallinnon kansainvälisten asioiden tiimille tiedoksi.

Kansainvälisten asioiden tiimin tehtäviin kuuluu Espoon kansainvälisten edunvalvontaintressien seuranta ja koordinaatio.

Julkilausuman sisältöä arvioi substanssista vastaava tulosityksikkö tai poikkihallinnollisissa kysymyksissä useampi.

Kun pyyntö osallistua tulee kaupunkiorganisaation ulkopuolelta, tarvitaan asiantuntijoiden arvio siitä, mitä vaikutuksia osallistumisella on.

Mikäli julkilausumaan tarvitaan kaupungin ylimmän johdon hyväksyntä, linjaorganisaation valmistelun jälkeen julkilausuma etenee konsernihallinnon kv-tiimin kautta kaupunginjohtajalle hyväksyttäväksi. Mukana on oltava perustelut siitä, miksi Espoon kannattaa osallistua julkilausumaan. Julkilausuman viestinnästä Espoon kanavissa sovitaan viestinnän kanssa.

Lausunnot

Lausunto on virallinen asiakirja, joka kirjataan kaupungin päätöksentekojärjestelmään. Lausunnon voivat antaa valtuusto, kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja tai toimialajohtaja. Kansainvälisissä konteksteissa lausuntopyyntö Espoolle voi tulla esimerkiksi EU-rahoitukseen ja yhteistyöhön liittyen ministeriöiltä. Lausuntopyyntöihin vastataan Espoon kaupungin hallintosäännön ja toimintaohjeen osoittamassa järjestyksessä.

EU-vaikuttaminen ja edunvalvonta

EU-asioissa vaikuttamisella ja edunvalvonnalla tarkoitetaan pyrkimystä vaikuttaa asioiden valmisteluun tavoitteen, näkyvyyden tai muun hyödyn saavuttamiseksi. Vaikuttamisen ja edunvalvonnan kohteita voi olla useita. Perinteisen lainsäädäntövaikuttamisen ohella rahoitusohjelmien sisältöihin ja rakenteisiin vaikuttaminen on EU-tasolla erityisen aktiivista ja vaikuttavuutta luovaa.

Eri tahojen kuuleminen asioiden valmistelussa kuuluu Euroopan komission ja Euroopan parlamentin normaaleihin työskentelytapoihin. Eri tahoja kuullaan mm. sekä yhteisten avointen kuulemisten että yksittäisten tapaamisten kautta. Edelläkävijät pääsevät asettamaan keskustelun suunnan erityisesti uusissa avauksissa (esim. datan ja tekoälyn hyödyntäminen). Tällöin keskustelua voidaan viedä edulliseen suuntaan, joka vaikuttaa sekä lainsäädäntöön että rahoitukseen, mutta myös organisaation omaan tunnettuuteen ja vaikuttavuuteen verkostoissa.

Espoossa EU-vaikuttaminen ja edunvalvonta tarkoittaa espoolaisten vahvuuksien tunnetuksi tekemistä ja kytkemistä eurooppalaisten kaupunkien ja EU-instituutioiden väliseen yhteistyöhön ja kehittämiseen. Espoo-tarina ja kaupungin kansainvälisen toiminnan tavoitteet ohjaavat kaupungin EU-edunvalvontatyötä ja sen sisältöjä. Eurooppalaisena edelläkävijänä Espoon on mahdollista toimia keskustelun avaajana innovatiivisessa kehittämisessä esimerkiksi kestävän kehityksen ja datan eettisen hyödyntämisen saralla.

EU-rahoitusinstrumentteja käytetään Espoo-tarinan toteuttamisessa. Tehokas EU-rahoituksen hyödyntäminen vaatii organisaatiolta rahoitus- ja projektiosaamista (mm. rahoitusinstrumenttiosaaminen ja ulkoisen rahoituksen tukipalvelut), paikallisia, kansallisia ja eurooppalaisia yhteistyöverkostoja oikeiden projektikumppaneiden löytämiseksi sekä EU-edunvalvontaosaamista rahoitusohjelmien rakenteisiin ja sisältöihin vaikuttamiseksi.

EU-vaikuttamiseen hyödynnetään Espoon eurooppalaisia kaupunki- ja yhteistyöverkostoja, joista EURO CITIES on tärkein. EURO CITIES-verkostoon kuuluu yli 140 jäsenkaupunkia ja verkosto on arvostettu ja vaikuttava toimija Brysselissä. Kaupunki kuuluu myös muihin temaattisiin verkostoihin, joita hyödynnetään EU-edunvalvontavoitteiden toteuttamiseen soveltuvien osien.

Helsinki EU Office toimii kaupungin yhteistyökumppanina Brysselissä. Toimisto tukee kaupungin EU-vaikuttamista ja edunvalvontaa ja edistää kaupungin näkyvyyttä EU-foorumeilla. Toimiston tehtävänä on tiedon välittäminen kaupungin asiantuntijoille EU-lainsäädännön valmistelutyöstä, EU-rahoitusohjelmista, tapahtumista ja yhteistyömahdollisuuksista sekä erilaisten tapaamisten ja vaikuttamistilaisuuksien järjestäminen kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

2.5 LÄHIVUOSIEN KEHITYSKOhteet KAUPUNKIORGANISAATIOSSA

Espoon kansainvälisen toiminnan mallin suunnittelutyöhön osallistettiin laaja joukko kaupunkiorganisaation edustajia ja keskeisiä sidosryhmiä. Työssä löydettiin vahvuuksien lisäksi myös parannettavaa. Jotta kaupunkiyhteisiin tavoitteisiin päästäisiin, kaupungin sisäisiä prosesseja on kehitettävä.

Kehityskohteet

- Kansainvälisen toiminnan poikkihallinnollisten rakenteiden ja niiden agendan määrittely
- Ulkoisen rahoituksen hakemisen ja hallinnoinnin tukipalvelujen määrittely
- Espoon EU-vaikuttamis- ja edunvalvontatavoittiden linjaus
- Kaupunkitasoisen Foreign Direct Investment (FDI) toimintamallin luominen
- Kansainvälisen markkinoinnin ja viestinnän suunnitelman luominen
- Kansainvälisten tapahtumien hakemisen prosessin luominen kaupungin sisällä
- Vahvistetaan olemassa olevien ja tarvittaessa uusien suunnittelutyökalujen käyttöä ja esimiesten tukea muunkielisten osuuden kasvattamiseksi erityisesti niissä tulosityksiköissä, joissa heidän osuutensa on kaupungin keskitasoa alhaisempi. (HR)
- Kaupunkikonsernin roolin määrittely espooalaisten yritysten kansainvälistymisen tukena
- Maksullisten asiantuntijavierailujen (technical visit) kehittäminen kaupunkikonsernissa
- Kansainvälisille asukkaille suunnatun viestinnän ja yhteisen koordinaation kehittäminen

OSA 3 TYÖKALUJA KANSAINVÄLISEEN TOIMINTAAN

Kansainvälinen toiminta on vaikuttavaa ja helppoa, kun yhteisistä toimintatavoista on sovittu. Tästä kappaleesta löytyy kuvauksia kansainvälisen toiminnan prosesseista sekä työkaluja toiminnan suunnitteluun.

3.1 KANSAINVÄLISET KUMPPANUUDET – YHTEISET KRITEERIT

Kansainväliset kumppanuudet ovat tärkeä mahdollisuus toiminnan ja osaamisen kehittämiseen, lisäresurssien hakemiseen omalle toiminnalle ja oman toiminnan toteuttamiseen kansainvälisessä yhteistyössä.

Kumppanit voivat olla esimerkiksi muita kaupunkeja, verkostoja ja järjestöjä, yrityksiä, TKI-toimijoita ja muita viranomaisia. Aktiivisella kansainvälisellä verkostoitumisella ja viestinnällä Espoon tunnettuus nousee ja kaupunki saa sekä kaupunkitasoisesti että toimialoille ja tulosityksiköihin ehdotuksia lähteä mukaan kansainväliseen yhteistyöhön.

Yhteistyön kautta avaamme mahdollisuuksia arvioida missä olemme vahvoja ja missä meillä on kehitettävää. Yhteistyö voi liittyä esimerkiksi EU-rahoitteisiin projekteihin, kansainväliseen verkostoon liittymiseen, yhteiseen tapahtumajärjestämiseen, opiskelija- ja kulttuurivaihtoon, oppimisvierailujen järjestämiseen tai puhujapyyntöön kansainvälisessä konferenssissa.

Kumppanuuden arvioinnissa voi hyödyntää seuraavia kysymyksiä:

Kumppanuuden hyödyt ja vaikutukset	Kyllä	Ei
Edistääkö kumppanuus Espoo-tarinan ja yksikön tavoitteiden toteutumista? Miten?		
Voiko Espoo toimia kumppanuudessa arvojensa mukaisesti?		
Onko kumppanuudesta mahdollisuus oppia ja kehittää omaa toimintaa?		
Onko kumppani edelläkävijä ja merkittävä toimija omalla alallaan? (esim. edelläkävijä Espoota kiinnostavassa asiakokonaisuudessa, suurkaupunki, yliopistokaupunki, alueellinen keskus, keskeinen TKI-toimija, verkosto tai järjestö)		
Onko yhteinen tahtotila löydettävissä?		
Tuoko kumppanuus resursseja Espoolle?		
Liittyykö kumppanuuteen kiinnostavia tulevia mahdollisuuksia ja näkymisen paikkoja Espoolle? Avaako kumppanuus mahdollisuuksia espoolaisille toimijoille?		

Vastauksen suurimpaan osaan kriteereistä tulisi olla positiivinen. Seuraavaksi on arvioitava tarvittavia panostuksia ja riskejä:

Tarvittavat panostukset ja riskit	Kyllä	Ei
Onko yhteistyön yksiköltä vaatimat panostukset arvioitu realistisiksi?		
Onko kumppanuuden hyöty-panostussuhde riittävä?		
Onko yhteistyöhön mahdollista sitoutua riittävästi, jotta hyödyt toteutuvat?		
Onko kumppani uskottava ja luotettava sekä verkottunut uskottavien toimijoiden kanssa?		
Jos kyseessä on kaupallinen toimija, onko toimijan intressi yhteistyölle tiedossa ja linjassa Espoon tavoitteiden kanssa?		
Liittyykö kumppanuuteen riskejä tai potentiaalisia mainehaittoja?		
Onko yhteistyön yksiköltä vaatimat panostukset arvioitu realistisiksi?		

Laajemmista kumppanuuksista sovitaan kirjallisesti. Valmisteluun osallistuvat kumppanuuden rakentamiseen osallistuvat tahot ja tarvittaessa kansainvälisistä asioista vastaavat viranhaltijat. Kumppanuuksista Espoon kaupungin nimissä tehdään viranhaltijapäätös.

3 Työkaluja kansainväliseen toimintaan

3.2 KANSAINVÄLISET KAUPUNKIKUMPPANIT

Ystävyyskaupungit

Ystävyyskaupunkisuhteiden solmiminen on ollut toisen maailmansodan jälkeen perinteinen tapa kaupunkien kansainväliseen verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon. Ystävyyskaupunkitoiminnan merkitys on Euroopan yhdentymisen ja kaupungeille suunnattujen verkostojen myötä vähentynyt. EU-rahoitteiset projektit, asiantuntijoiden kansainväliset verkostot, kumppaneiden kanssa tehdyt yhteiset hankkeet, kansainväliset opintovierailut ja konferenssit tarjoavat kaupungille mahdollisuuksia konkreettiseen oppimiseen kohdennetummin kuin perinteinen ystävyyskaupunkitoiminta.

Espoon kaupungilla on ystävyyskaupunkisuhteita kaupunkeihin Pohjoismaissa (Køge, Kongsberg, Kristianstad, Skagafjörður). Pohjoismaisten ystävyyskaupunkien kanssa sovittiin vuonna 2019, että vuosittaisista ystävyyskaupunkitapaamisista luovutaan ja yhteistyö on jatkossa projektiluontoista. Espoolla on ystävyyskaupunkeja myös Unkarissa (Esztergom), Venäjällä (Hatsina ja Sotši), Yhdysvalloissa (Irving) ja Kiinassa (Shanghai).

Shanghai-yhteistyö

Shanghai on Espoon aktiivisin ystävyyskaupunkisuhde, jota kehitetään määrätietoisesti ja jonka rakentamiseen osallistuvat useat yksiköt. Yhteistyötä koordinoidaan konsernihallinnosta. Pitkäjänteisen yhteistyön kohokohtia ovat olleet esimerkiksi lukioiden sisäkoulu, yliopistojen ja korkeakoulujen yhteistyö, SLUSH Shanghaiin avaaminen, yritysten ja korkeiden virkamiesten kontaktit.

Yhteistyön perustan muodostaa Memorandum of Understanding. Ensimmäinen MoU allekirjoitettiin 1999. Nykyisessä sopimuksessa määritellyt yhteistyön teemat ovat: innovaatiot ja kehittäminen

- liiketoiminta, kauppa ja investoinnit
- koulutus
- liikunta
- kulttuuri
- turismi ja konferenssit
- kestävä kehitys
- terveys, hyvinvointi ja vanhustenhoito

Tulevat kaupunkikumppanuudet

Kaupungille, toimialoille ja tulosyksiköille tulee usein pyyntöjä ystävyyskaupunkisuhteen luomiseksi. Uusia ystävyyskaupunkisuhteita ei lähtökohtaisesti luoda kaupunkitasoisesti tai toimialoilla, mutta pyyntöjä arvioidaan tapauskohtaisesti. Tärkeäksi arvioitujen kaupunkikumppaneiden tai muiden kumppaneiden (esim. paikalliset innovaatioekosysteemit) kanssa voidaan solmia ajallisesti rajattuja yhteistyösopimuksia kaupunkitasoisesti, toimialoilla tai Espoo-konsernin toimijoiden tekeminä. Jos kyseessä on kaupunkitasoinen sopimus, yhteistyövalmiutta tulee olla usealla toimialalla. Yhteistyösopimuksessa tulee määritellä yhteistyön tavoitteet ja aihealueet. Yhteistyön tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan. Yhteistyö voidaan myös tarvittaessa purkaa.

3.3 KANSAINVÄLISET ARVOVIERAAT

Kansainväliset arvovieraat ovat kaupungille kunnia-asia ja heidät pyritään aina ottamaan vastaan.

Kansainvälisillä arvovierailla tarkoitetaan:

- kuninkaalliset / valtion päämiehet
- suurlähettiläät
- ministerit
- kansainvälisten organisaatioiden korkeat edustajat
- muut Espoon kaupungille ja/tai tärkeille sidosryhmille tärkeät arvovieraat

Vierailupyyntö tulee yleensä seuraavilta tahoilta: Tasavallan Presidentin Kanslia / Ulkoministeriön protokollaosasto / ministeriö / suurlähetystö.

Ohjeistus koskee kansainvälisiä vieraita, ei suomalaisia lähettiläitä, ministereitä tms.

Vierailupyynnön saavuttua nimetään Espoon kaupungilta yksi vastuuhenkilö, joka ilmoitetaan vierailua hoitavalle taholle. Kv-arvovieraan vierailupyynnöstä informoidaan aina konsernihallinnon kansainvälisten asioiden tiimiä ja sovitaan, kuka vastaa vierailun koordinaatiosta (international@espoo.fi).

Nimetty vastuuhenkilö koordinoi tiedonkulkua sisäisesti sekä vastaa tiedonkulusta Espoon kaupungin sekä vierailua hoitavan tahon välillä. Nimetty vastuuhenkilö pitää asianmukaiset tahot tietoisina vierailusuunnitelmista ja suunnitelmien etenemisestä. Vierailu suunnitellaan yhdessä substanssista vastaavan toimialan kanssa.

	KJ	Viestintä	KAJO/KH	Kv-tiimi	Turva*
Kuninkaalliset	x	x	x	x	x
Valtion päämies	x	x	x	x	x
Suurlähettiläs	x	x		x	x
Ministeri		x		x	x
Muu arvovieras		x		x	x

* Yhteyshenkilö: Petri Häkkinen

Arvovierailua suunniteltaessa selvittävä:

- Vieraslista (nimet, tittelit) tai vähintään päävieraan tiedot sekä ryhmän koko.
- Valtiovierailuissa selvittävä puhutaanko virallisesta delegaatiosta ja/tai businessdelegaatiosta.
- Kiinnostuksen kohteet ja mitä odottavat vierailulta. Tämä määrittää keihin otetaan sisäisesti yhteyttä.
- Vierailun kieli ja mahdollinen tulkkaus; simultaani vai konsekutiivi. Tämä vaikuttaa esitysmateriaalin rakentamiseen sekä ajankäyttöön. Esitysmateriaali voi usein olla englanniksi tai suomeksi.
- Kaupungin johdon osallistumistarve.
- Puhuttelu ensi kertaa kohdatessa ja vierailun edetessä. Tätä voi kysyä UM:n protokollaosastolta tai vierailumaan suurlähetystöstä.
- Viestintä sekä järjestelytiimin sisäisesti että ulkoisesti. Selvittävä, mitkä asiat on pidettävä salassa, onko sopivaa julkaista kaupungin some-kanavissa tietoa ja pitääkö kuvat hyväksyttää.
- Onko päävieraan puoliso mukana ja miten hänet huomioidaan.
- Mahdolliset lahjat. Lahjasuunnitelmasta on aina kerrottava järjestävälle taholle ja varmistettava, onko lahjojen antaminen sopivaa ja milloin. Lahjojen hankintaan tulee varautua hyvissä ajoin.
- Mikäli ohjelma sisältää ruokailua, on selvittävä siihen liittyvät mahdolliset rajoitteet.
- Liputus.
- Mahdollinen kustannusten jako.

Sisäisesti sovittava:

- Mitä haluamme vieraalle näyttää/kertoa toiveiden lisäksi.
- Esitysmateriaalin vastuuhenkilö. Kaupungin yleisesityksen englanniksi löytää aineistopankista.
- Puheiden vastuuhenkilö.
- Kustannusten jako sisäisesti. Turvakulut turvan budjetista, turva yhteistyössä TPK:n/UM:n turvan kanssa. Muut kulut kv-tiimi.

Vierailun jälkeen

- Mahdolliset somepäivitykset ja muu viestintä
- Uutisseuranta/mediaosumat vierailusta yhteistyössä viestinnän kanssa.
- Vierailusta syntyneet yhteisprojektit tai muut aloitteet muistiin kansainvälisen toiminnan seuranta varten.
- Vierailun sujumisen ja järjestelyjen läpikäynti järjestelytiimin kanssa - mitä opittavaa jäi?

3.4 KANSAINVÄLISET VIERAILUT – VASTUUT JA PROSESSIT KAUPUNKIORGANISAATIOSSA

Vierailujen järjestelyvastuun jakautuminen kaupunkiorganisaatioissa.
Jos saapuneen vierailupyynnön teema koskee useampaa yksikköä, on siitä informoitava myös näitä.

Konsernihallinto

Elinkeino- ja kaupunkikehitysyksikkö:

kaupungille tulevat korkea-arvoiset kansainväliset vieraat, ystävyyskaupungit, kv-mediavierailut, vierailujen yleinen koordinaatio, kansainväliset organisaatiot. Elinvoima, maahanmuutto, yliopistoyhteistyö, kaupunkitasoinen kansainvälinen yhteistyö. Kontakti: hanna.eskelinen@espoo.fi

Palvelukehitys: Vierailupyynnot, joissa teemana City as a Service -kehittäminen, Make with Espoo -yhteiskehittäminen, data-analytiikan hyödyntäminen, avoin data, kokeilutoiminta. Kontakti: palvelukehitys@espoo.fi

Kestävän kehityksen tiimi: kestävään kehitykseen liittyvät vierailut. Kontakti: tereza.dickson@espoo.fi

Muut konsernihallinnon tiimit ottavat omaan substanssiin liittyvät vieraat vastaan.

Espoo Marketing

Innovaatioon, yrittäjyyteen, bisnekseen, tutkimukseen ja kehitykseen liittyvät vierailut. Kontakti: glenn.gassen@espoo.fi

Vapaa-ajan matkailuun liittyvät vierailut, kontakti: Tiina Backman ja kongresseihin liittyvät vierailut, kontakti: mikka.valo@espoo.fi

Toimialat ja tulosityksiköt

Omaan toimialan ja tulosityksikön substanssiin liittyvät kansainväliset vierailut, jotka eivät ole valtiotasoisia tai koko kaupungin näkökulmasta merkittäviä.

Espoon kaupungin edustus kaupungin isännöimissä kansainvälisissä seminaareissa ja vierailuissa:

- Kaupungin isännöimissä kansainvälisissä seminaareissa ja vierailuissa kaupunkia voivat edustaa kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat ja teemakohtaisesti kaupungin henkilöstö, KH:n sekä KV:n puheenjohtajisto ja muut luottamushenkilöt
- Soveltuvin kaupungin edustaja arvioidaan aina tapauskohtaisesti kansainvälisten asioiden tiimin kanssa. Kaupungin edustajan valintaan vaikuttavat vastaanotettavien vieraiden status, vierailun teema, aikataulu ja vierailun tärkeys kaupungille. Toimialat hoitavat toimialojen substanssiin liittyvät kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät vierailut, joihin ei liity arvovieraita.
- Edustuspyyntöjä kansainvälisissä tilaisuuksissa voi tulla eri tahojen kautta. Kaupungin edustamisesta ja vieraanvaraisuudesta kaupunkitasoisissa vierailuissa sovitaan kansainvälisten asioiden tiimin kanssa.
- Kaupungin tukemien Espoossa järjestettävien kansainvälisten kongressien Espoo-puheenvuorojen pitäjät sovitaan kongresseista vastaavan viranhaltijan ja kaupunginhallituksen puheenjohtajiston välillä.

Kansainvälisten vierailujen tavoitteet

Vierailujen tavoitteena on esitellä ja tutustuttaa vierailijoita Espooseen, jotta Espoon kansainvälinen tunnettuus ja vetovoima sekä kiinnostus yhteistyöhön Espoon kanssa nousisi sekä saada uutta oppia, näkökulmaa ja verkostoja kaupungille. Kansainväliset vierailut ovat mahdollisuus nähdä omaa toimintaa ja osaamista uudessa valossa ja saada siihen vertailukohtaa. Vierailijat ovat sanansaattajia omissa verkostoissaan.

Vierailupyynnön saapuessa on arvioitava:	Kyllä	Ei
Onko vierailupyyntö tullut riittävän hyvissä ajoin, jotta se on mahdollista ottaa vastaan oman perustoiminnan kärsimättä?		

Jos vierailun vastaanottaminen on aikataulullisesti realistista, vastaa seuraaviin kysymyksiin. Jos sait 1 tai enemmän myöntävää vastausta, kannattaa vierailupyyntö mahdollisuuksien mukaan ottaa vastaan.

Vierailupyynnön saapuessa on arvioitava:	Kyllä	Ei
Onko vierailija kiinnostava, voimmeko oppia heiltä jotain?		
Onko vierailija merkittävä toimija omalla alallaan/alueellaan? (esim. suurkaupunki, yliopistokaupunki, alueellinen keskus, edelläkävijä Espoota kiinnostavassa asiakokonaisuudessa)		
Onko vierailupyyntö Espooseen tullut kansallisen toimijan (esim. ulkoministeriö ja muut ministeriöt, Opetushallitus) kautta tai suosittelemana?		
Onko vierailupyyntö Espooseen tullut kaupungin virkamies- tai poliittisen johdon kautta tai suosittelemana?		
Onko vierailupyyntö tärkeä Espoon kansainvälisen näkyvyyden ja tunnettuuden kannalta?		

Muistilista vierailun suunnitteluun:

- Vieraslista (nimet, tittelit) tai vähintään päävieraan tiedot
- Kiinnostuksen kohteet. Mitä vieraat vierailulta odottavat määrittää keneen otetaan sisäisesti yhteyttä. Mitä me haluamme vieraalle näyttää ja kertoa toiveiden lisäksi? Vierailua suunniteltaessa on tärkeää muistaa vierailun vuorovaikutteisuus - mitä me haluamme oppia vieraalta?
- Vierailun kieli ja mahdollinen tulkkaus; simultaani vai konsekutiivi. Tämä vaikuttaa esitysmateriaalin rakentamiseen sekä ajankäyttöön. Usein esitysmateriaali voi olla englanniksi tai suomeksi.
- Espoo-yleisesitykset englanniksi löytyvät aineistopankista.
- Muista tilastoida vierailu ja siitä syntyvät yhteistyöaloitteet.

Maksulliset asiantuntijavierailut:

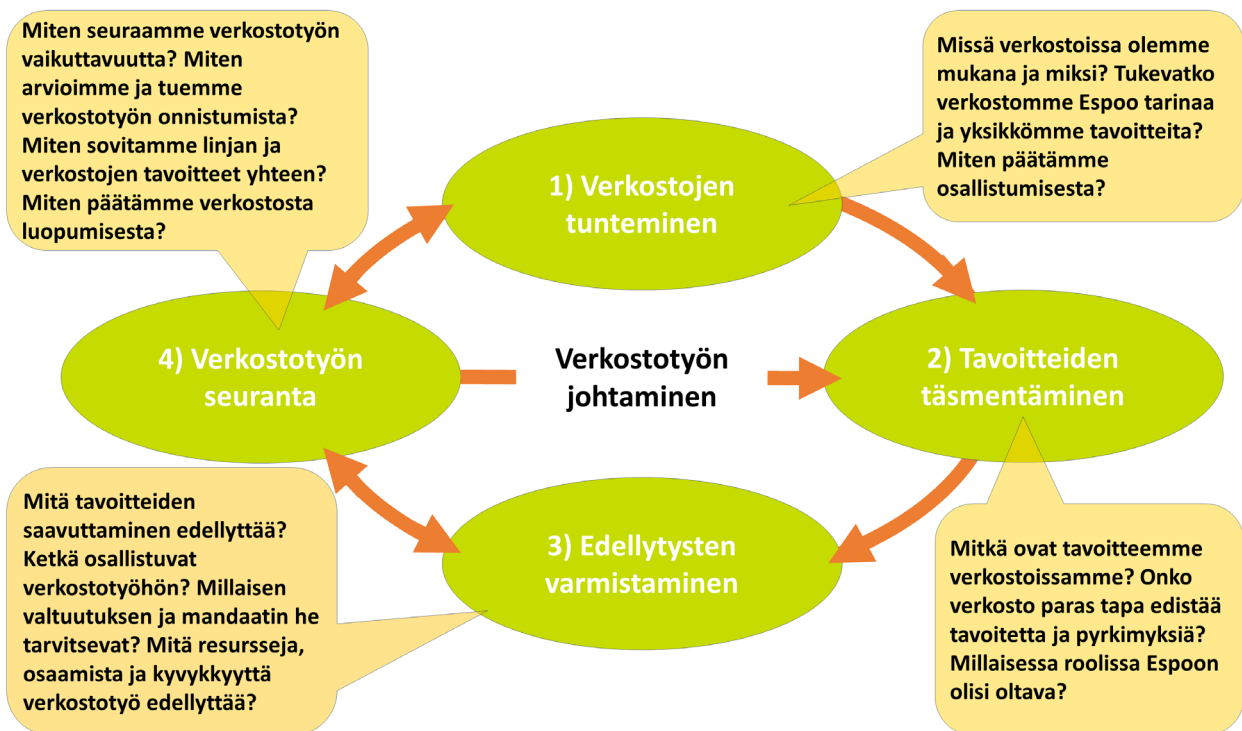
- Jos kyseessä ei ole arvovieraan tai yhteistyökumppanin vierailu, eikä toimialan/ tulosityksikön näkökulmasta erityisen kiinnostava mahdollisuus oppia tai solmia verkostoja, vierailusta voidaan myös periä maksu. Korvauseriaatteista päättää toimivaltainen toimielin tai viranhaltija.
- Monet toimialat ja tulosityksiköt ovat kehittäneet kansainvälistä [asiantuntijavierailukonseptia](#). Konseptin kehittämisessä alkuun pääsemiseksi voi kysyä neuvoa ja ideoita kansainvälisten asioiden tiimiltä ja oman toimialan kansainvälisistä asioista vastaavalta.

3.5. KANSAINVÄLISET VERKOSTOT – TYÖKALU VERKOSTOJEN JOHTAMISEEN

Kansainväliset verkostot tarjoavat kaupungille mahdollisuuksia kehittää henkilöstön osaamista, seurata kansainvälistä kaupunkikehitystä ja tunnistaa edelläkävijöitä, löytää kumppaneita projekteille ja lisätä Espoon tunnettua. Verkostotyö on pitkäjänteistä ja tavoitteellista toimintaa, jonka johtamisen tueksi on hyvä luoda käytännöt vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Kaupungin yhteisiä, konsernihallinnosta koordinoituja verkostoja ovat Eurocities, Union of Baltic Cities ja Shanghai-kumppanuus. Vuodesta 2021 lähtien Espoon toimintaa ja tavoitteita kaupunkiyhteisissä kansainvälistä verkostoissa arvioidaan vuosittain kaupungin johtoryhmässä osana kansainvälisen toiminnan seuranta. Toimialoilla ja tulosyksiköillä on omaan substanssiin liittyviä kansainvälisiä verkostoja, joiden johtamisesta ja arvioinnista ne vastaavat.

Espoolaisen verkostojohtamisen periaatteisiin ja menettelytapoihin voi lähemmin tutustua Vaikuttavat verkostot ja kumppanuudet -käsikirjassa. Verkostojohtamisen apuna yksikkö/toimialatasolla voi käyttää seuraavia apukysymyksiä:

Verkostojohtamisen tarkistuslista yksikkö/toimiala (Lähde: Ylitalo, Jari (2020): Vaikuttavat verkostot ja kumppanuudet)

Kansainvälisten verkostojen koordinaatio kaupunkiorganisaatiossa:

Strateginen verkosto

Verkosto, joka toteuttaa useaa strategista tavoitetta ja on poikkihallinnollisesti kiinnostava

- Kaupunkiorganisaatiossa monta kiinnostunutta toimijaa/yksikköä
- Potentiaalia jatkokehitykseen ja vaikuttavuuden kasvattamiseen
- Priorisoidaan, investoidaan poikkihallinnolliseen koordinaatioon (KOHA)
- Yhteinen strategia/tavoitteet verkostolle
- Yhteiset toimintatavat tiedon jakamiselle ja verkoston arvioinnille

Temaattinen verkosto tai kumppanuus

Verkosto, joka on temaattinen ja hyvin linjassa temaattisesti kaupungin tavoitteiden kanssa, mutta koskettaa vain yhtä toimialaa/tulosityksikköä

- Kaupunkiorganisaatiossa aktiivisia verkostotoimijoita ja yhteistyö aktiivista
- Potentiaalia jatkokehitykseen
- Resurssit ja organisaatio toimialalla/tulosityksiköllä, jota verkoston toiminta koskee
- Yhteiset tavoitteet, yhteyshenkilöt ja tiedonjakamistavat sovittava

Passiivinen verkosto tai kumppanuus

Verkosto, joka ei ole linjassa strategisten tavoitteiden kanssa

- Ei selkeää omistajuutta ja sitoutumista verkostoon, ei aktiivista yhteistyötä
- Erotaan, aktivoidaan uudestaan tai jätetään nukkumaan ilman toimenpiteitä, jos verkostosta nähdään tulevaisuudessa potentiaalisia hyötyjä

3.6 MENETTELYTAPAOHJE KANSAINVÄLISTEN TAPAHTUMIEN JÄRJESTÄMISEEN ESPOOSSA

Kaupunginjohtaja tai valtuuttamansa henkilö päättää tapahtuman järjestämisestä

Espoon kansainvälistä tunnettuutta vahvistavien merkittävien tapahtumien järjestämisestä päätöksen tekee kaupunginjohtaja tai hänen valtuuttamansa viranhaltijavalmistelun pohjalta.

Tapahtuman vaikuttavuus arvioidaan ennen päätöksentekoa

Ennen päätöksentekoa arvioidaan tapahtuman vaikuttavuus Espoo-tarinan tavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta:

- mihin tapahtumalla pyritään;
- miten se tavoittaa kaupunkiyhteisön kannalta relevantteja kohderyhmiä;
- millaista näkyvyyttä ja tuloksia kaupungin osallistumisella tapahtuman järjestämiseen tai sen rahalliseen tukemiseen on;
- tapahtuman hyöty-panostussuhdetta rahallisten ja henkilöresurssien näkökulmasta;
- tapahtuman järjestämiseen liittyviä potentiaalisia riskejä ja mainehaittoja.

Jos ehdotus tapahtumayhteistyöhön tulee kansainväliseltä toimijalta, tehdään ennen päätöksentekoa kattava taustaselvitys toimijasta yhteistyössä kansainvälisten asioiden tiimin ja turvallisuusasioista vastaavan tiimin kanssa.

Tapahtuman järjestämisestä laaditaan kirjallinen sopimus

Kun kyseessä on yhteistyössä järjestettävä tapahtuma, tehdään tapahtuman järjestämisestä kirjallinen sopimus, jossa sovitaan kaupungin roolista, vastuista, rahoitusosuudesta ja aikataulusta. Ennen tapahtumien järjestämiseen sitoutumista varmistetaan, onko mahdollista järjestää se laadukkaasti ja ammattitaitoisesti.

Tapahtuman järjestämiselle varataan riittävä aika

Onnistuneen tapahtumajärjestämisen kulmakivi on realistinen aikataulutus. Merkittävät rahallisia ja työresursseja vaativat tapahtumat toteutetaan mahdollisuuksien mukaan osana vuotuista toimintasuunnitelmaa.

Tapahtumasta viestitään sisäisesti

Avoin ja oikea-aikainen sisäinen viestintä kaupunkiorganisaatiossa varmistaa tapahtuman onnistumisen laadukkaasti. Tapahtuman järjestämiseen osallistujilla tulee olla yhteinen käsitys siitä, miksi kaupunki on mukana järjestämässä tapahtumaa sekä mitkä ovat tapahtuman tavoitteet ja hyödyt kaupungin näkökulmasta.

Noudatettava hankintalakia ja kaupungin ohjeita

Tapahtumien järjestämisessä noudatetaan hankintalakia, kaupungin sisäisiä ohjeita hankinnoista ja mahdollisuuksien mukaan kaupungin kilpailutettuja puitesopimustoimittajia. Kaupungin rahoittamien tapahtumien sisällön tulee noudattaa kaupungin vieraanvaraisuuskäytäntöjä.

Sidosryhmäyhteistyöstä sovitaan kirjallisesti

Tapahtumajärjestelyiden rahoittamisessa voidaan hyödyntää kaupungin sidosryhmiä ja tarjota heille vastineeksi näkyvyyttä tai muuta roolia tapahtumassa. Kumppaneita lähestyttäessä tehdään ehdotus yhteistyöstä hyvissä ajoin ja suunnitelmallisesti. Sidosryhmiä lähestyy kaupungin puolesta koordinoitusti se taho, joka on mukana tapahtuman järjestämisessä ja jolla on paras yhteys sidosryhmän johtoon. Kumppaneiden ja Espoon kaupungin näkyvyydestä tilaisuudessa ja siihen liittyvässä materiaalissa tehdään kirjallinen sopimus.

Luottamushenkilöiden rooli

Luottamushenkilöiden kansainväliset verkostot ovat arvokkaita kaupungin kansainvälisen näkyvyyden kasvattamisessa. On tärkeää, että kansainvälisesti aktiiviset luottamushenkilöt ja kansainvälisistä asioista vastaava viranhaltijaorganisaatio pitävät yllä aktiivista tiedonvaihtoa tulevista mahdollisuuksista.